

GROEN EN GELD

INTERVIEW MARJAN MINNESMA, DIRECTEUR VAN URGENDA

Duurzaam leven
zit tussen je oren

De Urgenda is in het leven geroepen om Nederland samen sneller duurzaam te maken. Werkt het?

Door **Wouter Keuning**

AMSTERDAM Bijna twee jaar geleden lanceerden dertien wetenschappers de Urgenda, een duurzaamheidsagenda voor Nederland voor de komende vijftig jaar. In hun ogen ondernam het kabinet niet genoeg actie. Sindsdien ijvert de stichting Urgenda voor het bereiken van de doelen die zij zelf opstelde. De missie: Nederland samen sneller duurzaam maken, onder meer door het land te veranderen in een duurzame proeftuin waaruit anderen kennis en kunde kunnen overnemen.

Na twee jaar is het tijd om de tussenbalans op te maken. 'Voor een club mensen die pas zo kort bij elkaar is, vind ik dat we ontzettend veel hebben bereikt', zegt Marjan Minnesma (42), directeur van Urgenda.

Wat heeft u precies bereikt?

'We halen dit jaar samen met Elmonet 500 elektrische auto's naar Nederland en stimuleren dat er oplaadpunten komen. Daarnaast zijn we al erg ver met de ontwikkeling van een drijvende stad. In 2010 ligt het eerste deel van een drijvende wijk in het Rotterdamse havengebied. Dat is een rechtstreeks gevolg van onze inspanningen. Ook met het op energiegebied zelfvoorzienend maken van Texel zijn we druk bezig.

'Dit zijn allemaal zogeheten icoonprojecten. Aan de hand daarvan laten we zien wat allemaal mo-

gelijk is. De media-aandacht voor die projecten heeft er weer voor gezorgd dat veel voortrekkers van duurzame projecten ons hebben benaderd met de vraag of onze stichting zich ook aan hun project wil verbinden. Uiteindelijk gaat Urgenda over het bundelen van krachten tot een brede beweging, zodat je ook meer invloed kunt uitoefenen.'

Van de oorspronkelijke lijst van actiepunten is een flink aantal bijgesteld. Waren uw ambities te groot?

'Nee. De Urgenda is nadrukkelijk geen blauwdruk voor de toekomst met een bijbehorende marsroute. Het is een levende lijst, die elk jaar wordt bekeken. Klopt het nog wat we doen, of is er nieuwe kennis voorhanden die ons een andere kant op stuurt? We werken vanuit de filosofie van de transitietheorie. Die gaat ervan uit dat je al doende leert. We kiezen dus niet alleen maar projecten uit waarvan we zeker weten dat ze gaan lukken. Er moeten ook dingen mislukken en weer van de lijst verdwijnen. Als je alleen maar *middle of the road*-projecten uitkiest, bewerkstelligt je nooit echte veranderingen.'

Een van de kritiekpunten is dat u zich alleen op Nederland richt, terwijl duurzaamheid een vraagstuk is van wereldwijde omvang. Is die kritiek terecht?

'Het zou in mijn ogen nogal aanmatigend zijn om te zeggen dat wij met vijftien mensen de wereldwijde problemen op het gebied van duurzaamheid gaan oplossen. We willen concrete dingen doen, slagen maken.

'Dat kan door Nederland als proeftuin neer te zetten. Andere landen of steden kunnen vervolgens gebruikmaken van de expertise die we hebben opgedaan. Bo-

vendien: we zijn pas twee jaar bezig. Greenpeace had binnen die tijd ook geen wereldwijd netwerk met veertig kantoren.'

In Nederland is vaak veel kritiek op de overheid als het gaat om het stimuleren van duurzaamheid. In andere landen zou dat veel beter geregeld zijn. Merkt u dat ook?

'De kracht van Urgenda is dat we uitgaan van wat we zelf kunnen doen. Wij zijn er niet primair om te zeggen wat anderen moeten doen, dat doet de klassieke milieubeweging al. Maar natuurlijk is de overheid wel een belangrijke speler voor iedereen die actief is in de duurzaamheidshoek. Dat de industrie rondom windenergie bijna helemaal naar Denemarken is verplaatst, komt grotendeels door laks en zwakke beleid van de overheid. Gelukkig brengt de crisis nu met zich mee, dat goed gekeken wordt naar bedrijfstakken die op termijn werkgelegenheid kunnen creëren. Daar liggen kansen voor de duurzaamheidsbranche.'

Wat is volgens u het belangrijkste dat moet gebeuren om duurzaamheid aan te jagen?

'Het moet bij alle mensen tussen de oren zitten dat het natuurlijk is om duurzaam te leven en te werken. Uiteindelijk moet het als immoreel worden beschouwd als je bijvoorbeeld een huis bouwt dat meer energie kost dan het oplevert. Als dat soort zaken niet gebeurt, leven onze kleinkinderen en wijzelf straks op een aarde die zo'n twee tot vier graden warmer is dan nu. Daar komen oorlogen van om voedsel en water, en massamigratie zal het gevolg zijn. Bovendien zal 30 procent van alle zoogdieren verdwijnen. Dat is wat mij betreft geen leuke plek om te leven.'

Marjan Minnesma: 'Het is natuurlijk om duurzaam te leven en te werken.' Foto Martijn Beekman / de Volkskrant

SPUL PALINGFILET

Geen paling eten is
de enige oplossing

Wekelijks wordt in deze rubriek een product bekeken dat zegt het milieu of het klimaat te sparen. Vandaag: palingfilet van AH.

'Fijn hè, dat je deze paling wel gewoon mag eten', zegt de dame naast me opgewekt. We staan bij het visschap van Albert Heijn. Op mijn verbijsterde blik vervolgt ze: 'Kijk maar op het etiket, deze paling is wel verantwoord.'

Het etiket. 'Wij spannen ons in voor duurzame visserij', lees ik. Daaronder: 'De palingvangst staat onder druk. Wij investeren in onderzoek naar herstel van de palingvangst, o.a. door jonge gemerkte paling terug te zetten in het IJsselmeergebied.'

Het moet niet gekker worden. Voor de paling is het ongeveer 5 seconden voor 12. Paling staat officieel op de wereldlijst van bedreigde diersoorten. Er gaat simpelweg te veel paling dood om het bestand ook

maar een beetje op peil te houden. En van de 1.305 ton paling die elk jaar het loodje legt, wordt 70 procent door de visserij gevangen. De rest sterft in waterwerken of door natuurlijke oorzaken. En kweekpaling? De enige plek waar palingen zich voortplanten, is in de Sargassozee in het Caribisch gebied. Kweekpaling is dus ook wilde paling: de wilde glasaal ('babypaling') die terugkomt van de Sargasso, wordt gevan-

2009 moet alle gevangen paling ongedeed worden teruggezet. Maar bij de beroepsvisserij spelen veel belangen en emoties, waardoor ook de politiek aarzelt. Wie aan de paling komt, komt aan Nederland.

Daarom is het dit voorjaar door de regering gepresenteerde *Aalherstelplan* maar een flauwe afspiegeling van de maatregelen die volgens de deskundigen nodig zijn om de paling te redden. In dit plan mogen de palingvissers onbeperkt doorvissen in ruil voor het uitzetten van 150 ton volwassen aal in zee. Volgens wetenschappers is dit veel te weinig en is het bovendien nauwelijks effectief, omdat maar een klein percentage van de uitgezette vis overleeft.

Stichting De Noordzee, het Wereld Natuurfonds, Greenpeace, Sportvisserij Nederland

Paling

Foto ANP

en wetenschappers van onder andere Universiteit Wageningen en het NIOZ (Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee) willen nu gemeenschappelijk het palingprobleem gaan aanpakken, met als basis wetenschappelijke onderbouwing in plaats van emotie.

Als Albert Heijn het heeft over 'terugzetten in het IJsselmeergebied' gaat dit over steun aan een zeer beperkt terugzetproject waarvan het effect bovendien extra twijfelachtig is, omdat de palingen vanuit het IJsselmeer nauwelijks naar buiten kunnen. En dat is zeker niet genoeg om een duurzame claim op je visverpakking te kunnen zetten. 'Greenwashing' noemen we